

Visitatierapport

Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord

16 en 17 mei 2023

Definitieve versie 19 juni 2023

Inhoud

Inleiding	3
Sterke punten en aanbevelingen	5
Bevindingen per aandachtsgebied van het Visitatiekader	8
A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving	8
A1 Kwaliteitscriteria 2.2 of opvolgers	8
A2 Regionale risicoanalyse	8
A3 Uniform Regionaal VTH-Beleidskader (artikel 7.2 Bor).....	8
A4 LHS.....	8
A5 BBT en LRSO	9
A6 Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven	9
A7 BTP	9
B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte	10
B1 Ontwikkelkracht en innovatieruimte	10
B2 Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie	10
B3 Investeren in informatiemanagement en digitalisering.....	10
B4 Ruimte voor landelijke inhoudelijke afstemming	11
B5 Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering van het personeel	11
B6 Betrokkenheid bij- en voorbereid zijn op wijzigingen in wet- en regelgeving	11
B7 Outcome-gerichte sturing	11
B8 Aanbevelingen Adviescommissie VTH.....	11
C. Ketensamenwerking en Strafrecht.....	13
C1 Strafrechtelijke handhaving	13
C2 Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC	13
C3 Samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en overige (Rijks)handhavingspartners.....	13
C4 Ketentoezicht	13
C5 Informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen ketenpartners	13
D. Onafhankelijkheid	14
D1 Mandatering	14
D2 Afwijking van advies omgevingsdienst	14
D3 Aandachtsbedrijvenlijst.....	14
D4 Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid.....	14
E. Prioritering en Uitvoeringsprogramma's.....	15
F. Governance.....	16
Vervolgstappen	17
Visitatierapport Omgevingsdienst Noord-Holland Noord - DEF	2

Inleiding

Het versterken van het VTH-stelsel wordt de komende jaren vormgegeven in het interbestuurlijk programma (IBP) Versterking VTH-stelsel. Dit programma is opgesteld naar aanleiding van het rapport en de adviezen van de commissie Van Aartsen 'Om de leefomgeving, Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur'.

Als onderdeel van het IBP heeft Omgevingsdienst NL (ODNL) het initiatief genomen om een methodiek voor visitatie van omgevingsdiensten op te zetten. De programmadoelen met betrekking tot visitatie zijn opgenomen onder pijler 6: Monitoring kwaliteit milieutoezicht. Het doel van de visitatie is om volgens een landelijk dekkende aanpak te komen tot een continue verbetering van de uitvoering van de VTH-taken, het verhogen van bestuurlijke betrokkenheid bij omgevingsdiensten en het leveren van input voor het jaarlijkse rapport 'Staat van de omgevingsdiensten'. De omgevingsdiensten nemen zelf de verantwoordelijkheid om de kwaliteit waar nodig te verbeteren.

Voorafgaand aan het visitatiebezoek stelt de te visiteren omgevingsdienst een zelfevaluatie op aan de hand van het door ODNL ontwikkelde visitatiekader.

Deze rapportage gaat over de visitatie bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN). OD NHN is een gemeenschappelijke regeling van 17 overheden: 16 gemeenten en de provincie Noord-Holland (de deelnemers).

De visitatie bij OD NHN is uitgevoerd door een visitatiecommissie bestaande uit de volgende personen:

- Ronald Stevens, extern voorzitter (INK/Stevens Consultancy)
- Jan-Willem Strebus, visitator (directeur ODT)
- Ronald Visser, visitator (directeur OZHZ)
- Natasja Litjens-Zweekhorst, visitator (adviseur kwaliteit ODH)
- Emma Leltz, rapporteur (projectmedewerker AbelTalent)
- Renske Pompe, rapporteur (projectleider AbelTalent)
- Gertjan Guis, projectleider visitatie ODNL en secretaris (ODDV)

Op 10 april 2023 heeft OD NHN de zelfevaluatie aangeleverd aan de visitatiecommissie. Uit de beoordeling door de visitatiecommissie bleek dat deze een meer dan voldoende basis bood om het visitatiebezoek verder voor te bereiden. De zelfevaluatie was uitermate zelf-reflectief. Er is dan ook geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een No-Go af te geven. Op 16 en 17 mei 2023 heeft de visitatiecommissie van ODNL een tweedaags bezoek gebracht aan OD NHN. Tijdens deze twee dagen heeft de commissie openhartige gesprekken kunnen voeren met bestuur, directie, management en medewerkers van de dienst. Er zijn interviews gehouden met personen in de volgende rollen (aantal):

- Accounthouder (2)
- Adviseur ketentoezicht (1)
- Afdelingsmanager bedrijfsvoering (1)
- Ambtelijk opdrachtgever (4)
 - Provincie, gemeenten
- Bedrijfsjurist (3)
- Bestuurder (5)

- Controller (2)
 - o Interim concern controller, business controller
- Directeur (1)
- Directiesecretaris (1)
- Handhaver (1)
- HR (1)
- Informatiebeheerder (1)
- Ketenaarpartner (6)
 - o Hoogheemraadschap, Milieupolitie, Faunabeheer, Programma Duurzaamheid, Veiligheidsregio, collega- omgevingsdienst NH
- Manager VTH (3)
- Toezichthouder (3)
- Vergunningverlener (1)
- Omgevingsadviseur (1)
- Adviseur procesinnovatie (1)

Op basis van deze gesprekken heeft de commissie zich een goed beeld kunnen vormen van de dienst en antwoorden kunnen vinden op de vragen die vanuit het visitatiekader waren opgesteld.

Verificatie

Het visitatierapport is door de dienst gecheckt op feitelijke onjuistheden voorafgaand aan oplevering van de definitieve versie.

Leeswijzer

Eerst worden de uitkomsten van de visitatie samengevat in sterke punten en aanbevelingen. Daarna volgt aan de hand van het visitatiekader een beschrijving van de kern van de bevindingen. Hierbij worden per sub-thema de bevindingen van de commissie weergegeven. Het visitatierapport eindigt met een weergave van de verwachtingen van Omgevingsdienst NL ten aanzien van de vervolgstappen van de dienst.

Sterke punten en aanbevelingen

De visitatiecommissie ziet de volgende sterke punten:

- **Bevlogenheid medewerkers.**
Medewerkers van OD NHN zijn actief betrokken bij de huidige en toekomstige vragen in de fysieke leefomgeving, opereren collegiaal, voelen zich verantwoordelijk voor hun taakuitvoering en worden door opdrachtgevers (provincie en 16 gemeenten) gewaardeerd om hun vakinhoudelijke deskundigheid en hands-on-mentaliteit. Tegelijkertijd worden de grenzen zichtbaar (werkdruk) en moet steeds scherper worden geprioriteerd.
- **Goede score op opgedragen uitvoerende taken.**
Ambtelijke opdrachtgevers zijn vakinhoudelijk positief over OD NHN. De dienst scoort goed op de kritische prestatie-indicatoren voor de uitvoerende taken.
- **Bouwt aan een stevig fundament voor de organisatie.**
OD NHN, in 2013 opgericht, beseft dat een stevig fundament voor de organisatie nodig is om de komende jaren bij te blijven dragen aan een gezonde fysieke leefomgeving. Momenteel wordt hard gewerkt aan een betere efficiency en doelmatigheid van de bedrijfsvoering. Ondanks beperkte middelen en personele capaciteit boekt men stapsgewijs progressie, waarbij het stroomlijnen van processen en verbetering van informatiesystemen prioriteit hebben.

De visitatiecommissie doet de volgende aanbevelingen:

- **Werk aan breed bestuurlijk draagvlak en support.**
Zorgvuldige uitvoering van de taakstelling met soms beperkte middelen, toenemende maatschappelijke druk en complexere vraagstukken in de fysieke leefomgeving vragen een OD die daarvoor is toegerust, een proactieve rol inneemt in het krachtenveld en zich verzekerd weet van daadkrachtig eigenaarschap en steun van het bestuur (AB en DB). Een bestuur dat OD NHN stevig positioneert binnen de fysieke regionale leefomgeving. Het samenspel tussen het bestuur en de leiding van OD NHN vraagt om meer focus en commitment op de maatschappelijke opdracht van vandaag en morgen. Het dagelijks bestuur kan hierin samen met OD NHN een stevigere positie innemen binnen het algemeen bestuur om de bestuurlijke relaties te versterken.
OD NHN zet belangrijke stappen! Echter, als daadkrachtige steun, middelen en personele capaciteit en achterblijven, loopt OD NHN het risico onvoldoende snelheid te ontwikkelen om haar organisatie veerkrachtig te maken voor de toekomst.
- **Neem een meer proactieve houding aan.**
Ketenpartners, ambtelijk opdrachtgevers en dagelijks bestuur geven aan dat het tijd is dat OD NHN vaker het initiatief neemt in maatschappelijke regionale vraagstukken op het gebied van natuur, milieu, water, haar expertise verzilvert en zich meer profileert. Ze geven aan OD NHN daarin te willen steunen en beogen wederzijds een sterkere samenwerking.

Voor de leiding van OD NHN een kans om meer 'aan de voorkant' te investeren in de relaties met bestuurders, wethouders, gemeenteraden, ambtelijke opdrachtgevers en ketenpartners en zich te richten op de gemeenschappelijke ambities voor de fysieke leefomgeving.

- **Werk verder aan een efficiënte en doelmatige werkorganisatie.**
Wil OD NHN haar (strategische) positie in de fysieke leefomgeving versterken en de groei managen, dan vraagt dat ook een meer efficiënte en doelmatige werkorganisatie. En een organisatie die de mate van efficiency en effectiviteit toetst. OD NHN is haar 'achterstand' aan het inhalen door het op orde brengen van haar bedrijfsvoering, het stroomlijnen van werkprocessen, het professionaliseren van haar medewerkers en het verbeteren van de informatiehuishouding (koppelen van informatiesystemen), rijkere (bestuurlijke) rapportages en datakwaliteit. De in gang gezette ontwikkeling vraagt om versterking in professionele capaciteit, datamanagement (werving van professionals 2.0) en middelen om de ontwikkeling te kunnen versnellen.
- **Stuur actiever op complexe (langdurige) projecten.**
Naast het taak- en uitvoeringsgericht werken, neemt het aantal complexe projecten toe (samenhang tussen natuur, milieu, water, langdurige zaken in samenwerking met strafketen, en projecten met vele ketenpartners). Dat vraagt aandacht voor selectiecriteria, projectmatige sturing, projectleiderschap, regie en sturing en evaluatie van leerpunten.
- **Breng de data-kwaliteit op peil**
Alle belanghebbenden willen beschikken over kwalitatief goede, betrouwbare data voor het opstellen van risicoanalyses, het monitoren en controleren van de uitvoeringsprogramma's en om (bestuurlijke) verantwoording af te leggen. OD NHN dient een stevige slag te maken om de data-kwaliteit en data-analyse op een hoger niveau te brengen.
- **Bevorder de financiële transparantie en duidelijkheid.**
De financiering van OD NHN is op basis van lumpsumfinanciering. Gezien de oorsprong is nog niet gekozen om de basis- en plustaken financieel te ontvlechten. Het resulteert in een (te) ingewikkelde manier van begroten, sturen en verantwoorden naar het oordeel van de visitatiecommissie. Sturing en verantwoording vragen om duidelijkheid en transparantie in de financieringsstructuur, om meer vertrouwen en draagvlak bij deelnemers te krijgen. Tegelijkertijd kunnen de (bestuurlijke) rapportages verbeterd worden door betere onderbouwing met verklarende analyses, die naast informatie over de voortgang en ontwikkeling van taken, projecten en bestedingen ook zicht geven op de effecten.
- **Sluit verbeteracties aan op de transities waarin de organisatie zich bevindt.**
De visitatiecommissie heeft op basis van de visitatie het beeld dat OD NHN zich als organisatie momenteel in een drietal transities bevindt, te weten:
 1. Een maatschappelijke transitie door ontwikkelingen op het gebied van energie, duurzaam, circulair en landbouw, waarbij er voor OD NHN een kans ligt om een meer proactieve positie in te nemen in het regionale netwerk. Deelnemers en partners kunnen OD NHN daarin ondersteunen door OD NHN meer in positie te brengen als betekenisvolle partner.
 2. Een transitie van uitvoeringsorganisatie naar strategische partner, waarbij complexe vraagstukken over milieu, natuur, water ook vragen dat het strategisch partnerschap een sterkere invulling krijgt binnen de organisatie, opdat de eerste transitie ook waargemaakt wordt. Dat vraagt ook meer "denken van buiten naar binnen", relatiemanagement en structurele vormen van overleg met keten- en samenwerkingspartners.
 3. Een transitie om te komen tot een verdere professionalisering van de bedrijfsvoering, die noodzakelijk is om de vorige transities te faciliteren. Hierbij valt te denken aan verbeteren van informatiehuishouding (IT-systemen en datakwaliteit), strategische HR-beleid,

transparante financiële huishouding en kwalitatieve betere onderbouwde rapportages voor deelnemers en ketenpartners.

Zorg dat de verbeteracties naar aanleiding van de visitatie goed worden aangesloten op deze transitie.

Bevindingen per aandachtsgebied van het Visitatiekader

A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving

A1 Kwaliteitscriteria 2.2 of opvolgers

- De medewerkers van OD NHN zijn trots op de ontwikkeling die de omgevingsdienst de afgelopen 2 jaar heeft doorgemaakt en de taken waaraan zij bijdragen. Medewerkers zijn betrokken, bevlogen en krachtige professionals. Zij zijn sterk in de persoonlijke relatie met ambtelijke opdrachtgevers en ketenpartners: "Als je de juiste persoon weet te vinden, zit je goed". Dat is een kracht van de organisatie, tegelijkertijd maakt het de organisatie heel kwetsbaar.
- De krappe arbeidsmarkt vraagt dat OD NHN steeds meer medewerkers intern opleidt. In de afgelopen drie jaar zijn ongeveer veertig medewerkers mede hierdoor intern doorgestroomd. OD NHN zoekt voor de lagere functies tegenwoordig vooral naar goed opgeleide en gemotiveerde medewerkers die bereid zijn het vak in huis te leren.
- Volgens OD NHN wordt er te weinig geïnvesteerd in kwaliteit van personeel en ondervindt men hinder van de beperkte personeelscapaciteit. Het budget is niet het probleem, wel de beperkte capaciteit om medewerkers 'vrij te spelen' voor opleidingen.
- Op medewerkersniveau is er een loopbaanbudget (volgens de minimale cao-afspraken) beschikbaar van in totaal €220k. Dat komt neer op gemiddeld duizend euro per medewerker per jaar.
- Informatie- en registratiesystemen, zoals Engage, Afas en Open Wave, worden gebruikt. Echter, er is nog geen eenduidige visie op de informatiearchitectuur. Goed inzicht in de mogelijkheden, verdere uitrol en integratie van de verschillende systemen staan wel hoog op de managementagenda.

A2 Regionale risicoanalyse

- De samenwerking met de andere OD's in Noord-Holland groeit, vooral met OD NZKG. Samen werken de OD's in Noord-Holland nu aan een nieuwe uitvoerings- en handavingsstrategie.
- In de bestuurlijk vastgestelde VTH-strategie is een risicoanalyse opgenomen.

A3 Uniform Regionaal VTH-Beleidskader (artikel 7.2 Bor)

- OD NHN heeft een regionaal VTH-beleidskader. De strategie inclusief risicoanalyse en prioriteitstelling is gelijk voor de hele regio en dus alle zeventien deelnemers. De VTH-strategie is voorbereid door OD NHN en de opdrachtnemers zijn via een klankbordgroep meegenomen in het proces.

A4 LHS

- In de praktijk wordt de LHS toegepast door de toezichthouders, waarbij uit de ingevulde scorelijst van de LHS blijkt of een zaak voor strafrecht in aanmerking komt. De zaak wordt dan desgewenst overgedragen aan de daarvoor aangewezen Boa.
- Op dit moment wordt niet bijgehouden in welke gevallen OD NHN afwijkt van de LHS. Er is nog geen mogelijkheid data via een dashboard te verifiëren. Daardoor is er geen inzicht in de aard van de afwijkingen en de bijbehorende motivatie. Door het toepassen van digitale checklists, per 1 juni 2023, wordt dit inzichtelijker gemaakt. Dan is er meer data vanuit de controles beschikbaar voor analyse en eventueel bijstellen van beleid.

A5 BBT en LRSO

- Bij het verlenen van nieuwe vergunningen en bij de revisie ervan hanteert OD NHN altijd de Best Beschikbare Technieken (BBT). Afgeweken van de erkende BBT wordt alleen als er nieuwere technieken zijn die naar de mening van OD NHN beter zijn en verwacht wordt dat die technieken als BBT worden erkend.
- OD NHN gebruikt onder andere gestandaardiseerde sjablonen voor het opstellen van vergunningen, die afgeleid zijn van LRSO-teksten. In het beheer van de sjablonen loopt OD NHN achter, dit kan verbeterd worden. Bij LRSO-teksten die achterlopen en gedateerd zijn wordt afgeweken.

A6 Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven

- Verleende vergunningen, wijzigingen en meldingen worden bijgehouden in het VTH&A-zaaksysteem. De feitelijke verwerking van data staat onder druk als gevolg van dossieroverdracht, de kwaliteit daarvan bij de oprichting van OD NHN en de beperkte middelen.
- In de eerste jaren na de oprichting van OD NHN heeft het actualiseren van vergunningen stilgelegen door beperkte middelen. In de laatste drie jaar is van ongeveer 50 van de 250 vergunning-plichtige bedrijven de vergunning geactualiseerd.

A7 BTP

- Alle deelnemers hebben het basistakenpakket ingebracht.

B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte

B1 Ontwikkelkracht en innovatieruimte

- De ontwikkelkracht en innovatieruimte staat onder druk om adequaat in te kunnen spelen op de aankomende diversiteit aan uitdagingen. De evaluatie van de effectiviteit en efficiëntie van de huidige bedrijfsvoering is niet op het niveau dat OD NHN ambieert.
- OD NHN mag veel meer proactief opereren richting de deelnemers, ketenpartners en maatschappelijke belangenorganisatie (natuur, milieu en water). Ambtelijke opdrachtgevers geven aan bijvoorbeeld een strategisch adviseur en een innovatieagenda te missen. Deze verbinding mist in de BIG8.

B2 Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie

- OD NHN geeft in de zelfevaluatie en gesprekken aan behoefte te hebben aan meer capaciteit en middelen voor ontwikkeling en innovatie (toekomstproof). Deelnemers (ambtelijke opdrachtgevers) zien dat niet altijd zo en vinden vooral dat bestaande middelen efficiënter besteed moeten worden. De deelnemers (bestuur en ambtelijke opdrachtgevers) vinden eveneens dat de gevraagde financiering beter verantwoord en gemotiveerd moet worden. Velen ervaren de lumpsum financieringsvorm als (te) ondoorzichtig.
- Ambtelijke opdrachtgevers, ketenpartners en maatschappelijke belangenorganisaties willen graag eerder en 'aan de voorkant' bij projecten, processen en dienstverlening betrokken worden
- Er zijn twee aparte begrotingen, één voor milieutaken en één voor VTH-plustaken. Deze financieringsstructuur is ingewikkeld. De lumpsum helpt niet in het verkrijgen van inzicht in de daadwerkelijke bedrijfsvoering (inspanningen en kosten).
- Er is geen vast budget voor incidentele opdrachten van gemeenten. Hierdoor kan OD NHN geen vaste medewerkers inhuren voor deze opdrachten. Dit heeft gevolgen voor de capaciteit van OD NHN.

B3 Investeren in informatiemanagement en digitalisering

- AFAS is niet gekoppeld aan het VTH&A- zaaksysteem, waardoor verbindingen niet of nauwelijks gemaakt kunnen worden
- De middelen die OD NHN tot haar beschikking heeft voor informatiemanagement en digitalisering zijn in de afgelopen jaren voldoende gebleken. De vraag is echter eerder: hoe blijft er voldoende capaciteit om te blijven innoveren? Sinds de transitie naar Office 365 zijn er diverse tools om verder te komen, maar er is nog een weg te gaan. Verdere transformaties worden, gezien eerdere ervaringen, idealiter niet bij externe partijen gelegd.
- De kwartaalrapportage wordt voor alle 17 deelnemers opgesteld. De cijfers worden verwerkt in Excel. Dit is arbeidsintensief en de bespreking van de rapportages door ambtelijke opdrachtgevers mag meer aandacht krijgen.
De huidige werkprocessen zijn niet altijd goed beschreven en vastgelegd. Ze worden nog sterk bepaald en gekleurd door afzonderlijke afdelingen en personen. De eerste werkprocessen zijn inmiddels geïnventariseerd middels Engage. Het streven is om de proceshuishouding (in relatie tot de omgevingswet) gereed te hebben op 1 januari 2024, inclusief capaciteitstoebedeling en koppeling met de werkprocessen van de ketenpartners. Dat vraagt nog een stevige inspanning van de organisatie. Feitelijk ontbreekt het de organisatie aan relevante managementinformatie om te sturen en is de vraag in hoeverre de gegenereerde cijfers juist zijn.

B4 Ruimte voor landelijke inhoudelijke afstemming

- OD NHN zoekt steeds meer naar inhoudelijke afstemming met andere omgevingsdiensten in de provincie Noord-Holland en er wordt gewerkt aan een meerjarig samenwerkingsprogramma in de tweede cyclus.
- Landelijke afstemming op diverse vakgebieden vindt plaats via OD NL.

B5 Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering van het personeel

- Er is voldoende budget beschikbaar om in de actuele opleidingsbehoefte te voorzien. Het struikelblok in de praktijk is vooral de beschikbare tijd die medewerkers vrij kunnen maken voor professionalisering (werkdruk).
- Hoewel medewerkers veel geleerd hebben van de besproken cases, zijn projectmanagement, inzichtelijk documenteren, communiceren, vroegtijdig en beter samenwerken met ketenpartners en structureel overleg (intern en met ketenpartners) ontwikkelpunten. Het 'aan de voorkant' afspreken van duidelijke spelregels over hoe te handelen in dergelijke complexe cases kan moeizame communicatie, informatieruis en frustratie voorkomen.
- Het is lang geleden dat er een medewerkers tevredenheidsonderzoek is afgenomen.

B6 Betrokkenheid bij- en voorbereid zijn op wijzigingen in wet- en regelgeving

- OD NHN is goed geïnformeerd over de aanstaande wijzigingen in wet- en regelgeving. Tegelijkertijd hoopt men meer capaciteit vrij te spelen zodat men een actieve landelijke bijdrage kan leveren aan de nieuwe ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet. De kwetsbaarheid ligt met name bij de bezetting van juristen en deels van specialisten.

B7 Outcome-gerichte sturing

- OD NHN stuurt nog niet of nauwelijks systematisch op de effecten van haar dienstverlening en VTH-taken omdat de (management)informatiesystemen nog in ontwikkeling zijn.

B8 Aanbevelingen Adviescommissie VTH

Hieronder volgt op basis van de zelfevaluatie van OD NHN een beknopt beeld van hoe de dienst inspeelt op de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen, aan de hand van de zes pijlers van het Interbestuurlijk Programma (IBP).

Robuuste omgevingsdienst en financiering

- De financiering van OD NHN is op basis van lumpsum. Gezien de oorsprong is het niet mogelijk om de basis- en plustaken financieel te ontvlechten (zie de aanbevelingen).
- Het bestuur is samengesteld uit zestien gemeentelijke deelnemers en de provincie Noord-Holland.
- De dienst rekent zich op basis van de begrotingsomvang tot de grotere onder de middelgrote omgevingsdiensten.

Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging

- OD NHN werkt nauw samen met de politie.
- Er is geen structureel zicht op de effectiviteit van strafrechtelijk handhaven.

Informatie-uitwisseling en datakwaliteit

- OD NHN zou de informatievoorziening VTH graag rijker hebben ingevuld dan momenteel het geval is. Dit heeft te maken met het implementeren van een nieuw systeem en het ontbreken van de financiering van informatiespecialisten.

Kennisinfrastructuur

- OD NHN volgt ook het onderwerp 'Kennisinfrastructuur' met aandacht en heeft uren vanuit de subsidie gereserveerd voor deelname aan de landelijke arbeidsmarktcampagne.

Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving

- OD NHN heeft een eigen VTH-strategie voor de regio en werkt aan een gezamenlijke strategie met de andere drie OD's in Noord-Holland.
- Omdat OD NHN gemandateerd is voor haar taken is voldoende onafhankelijkheid gecreëerd in de toezicht- en handhavingstaken.

Monitoring kwaliteit milieutoezicht

- OD NHN werkt mee aan visitaties en neemt al lange tijd deel aan vak gerelateerde werkgroepen geïnitieerd door ODNL.
- Binnen de Samenwerkingsagenda van de vier OD's in Noord-Holland werkt OD NHN samen op verschillende thema's.

C. Ketensamenwerking en Strafrecht

C1 Strafrechtelijke handhaving

- OD NHN beschikt over dertien opgeleide en gecertificeerde Boa's en twee personen in opleiding, waaronder een Boa voor grijs, een Boa Asbest en een Boa Bodem. De twee Boa's in opleiding zijn eveneens bestemd voor Asbest en Bodem. Wenselijk is wel dat grijs nog uitgebreid wordt ten behoeve van branche toezicht.
- Hoewel er een periodiek (maandelijks) overleg is met alle Boa's (groen en grijs) om kennis en ervaring uit te wisselen, geven de medewerkers aan dat de communicatie en samenwerking tussen groene en grijze Boa's beter kan en geïntensiveerd kan worden.

C2 Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC

- OD NHN ervaart een capaciteitsprobleem bij de (milieu)politie en het OM.
- De samenwerking in de VTH-keten, bijvoorbeeld strafrechtelijk en bestuursrechtelijk, kan verbeterd worden.

C3 Samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en overige (Rijks)handhavingpartners

- Ketenpartners en maatschappelijke belangenorganisaties geven aan dat ze wensen dat OD NHN hen in een eerder stadium betreft bij de niet-standaard taken, meer initiatief neemt en proactief en onafhankelijk opstelt en deelnemers informeert over nieuwe ontwikkelingen. Ze ervaren de dienst nu nog te veel als enkel een uitvoeringsorganisatie en minder als strategisch partner in de fysieke leefomgeving.
- Ketenpartners missen regie op regionale programmering. Deze komt tot stand op basis van historische gegevens of ad hoc. Er is geen formeel traject.

C4 Ketentoezicht

- Sinds 1 april zijn er twee adviseurs ketentoezicht. Samen met deze adviseurs wordt een visiedocument opgesteld en uitgewerkt. Het ketentoezicht mag in samenwerking met de partners meer geïntegreerd en geïntensiveerd worden.

C5 Informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen ketenpartners

- Ketenpartners geven aan dat de relatie met OD NHN is verbeterd. De samenwerking met ketenpartners is op individueel niveau goed omdat er een specifiek contactpersoon is benoemd. Om de samenwerking te verbeteren is het nodig te investeren in relaties en de bedrijfsvoering te verbeteren.
- Ketenpartners hebben behoefte aan eenduidigheid in de wijze van samenwerken van de Noord-Hollandse omgevingsdiensten.
- Sinds het vierde kwartaal van 2022 is het Boa Registratie Systeem (BRS) in gebruik genomen door OD NHN. Dit systeem biedt een duidelijke structuur en werkwijze voor de Boa's. Het moet nog wel 'eigen' gemaakt worden, maar door de aanwezige kennis binnen team Strafrecht verloopt dit soepel. Als ook ketenpartners op BRS zijn aangesloten, kan er informatie worden uitgehaald als samenwerking voor een zaak gewenst is. Dit natuurlijk wel volgens de geldende eisen van de Wet politiegegevens.

D. Onafhankelijkheid

D1 Mandatering

- OD NHN is door alle deelnemende gemeenten en de provincie gemandateerd voor alle opgedragen taken en gemachtigd voor onder andere procesvertegenwoordiging. Het mandaat is voor alle gemeenten uniform opgesteld en van toepassing op alle opgedragen basis- en plustaken (deze kunnen per gemeente verschillen). Het mandaat van de provincie is afwijkend omdat het toeziet op andere taken (Wnb, Whvbz etc.), maar is ook dekkend voor alle opgedragen taken.
- "De OD NHN heeft een vergaand mandaat". Dwangsommen zijn hier onderdeel van. Bij de OD NHN hebben alleen de afdelingsmanagers en de directeur dit mandaat. Het is bij de medewerkers onduidelijk of dwangsommen door de gemeente worden geïnd. Op vragen hierover wordt geen terugkoppeling ontvangen. Ook over het innen van dwangsommen door de provincie vindt geen terugkoppeling plaats. Op dit punt is er grote afstand tussen de dienst en zijn partners.

D2 Afwijking van advies omgevingsdienst

- Bij OD NHN is het onduidelijk in welke gevallen het bevoegd gezag afwijkt van het advies en wat daarvoor de reden is. Dit wordt bevestigd door VTH-medewerkers.
- De strafrechtelijke toepassing van de LHS is wel onafhankelijk.
- Bij OD NHN is niet of nauwelijks bekend in welke gevallen het bevoegd gezag afwijkt van het advies. Ze willen dit wel graag weten, uiteraard ook met de reden van de afwijking. Ze gaan daarom nadenken over hoe ze aan deze informatie kunnen komen.

D3 Aandachtsbedrijvenlijst

- Aandacht dossiers worden aangeleverd door de afdelingen, ambtelijke opdrachtgevers en/of handhavingpartners. Er wordt afgestemd, maar OD NHN ondervindt geen ambtelijke en/of bestuurlijke beïnvloeding van de lijst.

D4 Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid

- OD NHN huurt externe adviesbureaus in voor meer onafhankelijk advies in het verleden over advisering en implementatie van informatiesystemen. OD NHN heeft geleerd om bewuster om te gaan met het inhuren van externe adviesbureaus en wil dat tot een minimum beperken.
- Sommige zaken zijn complex en lopen al meerdere jaren, waardoor de overdracht naar andere juristen niet altijd goed is. Daarnaast zijn enkele juridische stukken van een dergelijke omvang dat opslag in het zaakstelsel niet mogelijk is. Deze documenten zijn overigens wel terug te vinden.
- Uit de bespreking en analyse van een complexe casus blijkt dat regelmatig structureel overleg met ketenpartners nodig is om te anticiperen op ontwikkelingen en meer vaart in de afwikkeling te krijgen. Medewerkers noemen dit een interessant nieuw inzicht. Dan kunnen de verwachtingen beter worden afgestemd. In een eerdere complexe case zijn er namelijk problemen ontstaan door verkeerd verwachtingsmanagement.
- De OD NHN verwacht dat wetgeving vanuit het Rijk de deelnemers kan verplichten meer taken in te brengen bij de omgevingsdienst. Pijler 1 biedt meer houvast voor de inbedding en acceptatie bij haar opdrachtgevers.

E. Prioritering en Uitvoeringsprogramma's

- Regionaal is er een uitvoeringsstrategie voor de wettelijke taken, gebaseerd op de LHS.
- Om vanuit maatschappelijke opgaven op regionaal niveau te programmeren, is een strategisch adviseur gewenst om effectiviteit en efficiëntie te verbeteren, evenals het maken van een beter onderscheid in reguliere uitvoeringstaken en meer complexe projecten.
- De toezichthouders komen tijd tekort en zeggen dat ze meer toezichthouders nodig hebben. Voor de ondersteuning van die toezichthouders zouden dan ook meer juristen aangenomen moeten worden.
- Er is geen budget gereserveerd voor additionele opdrachten, mede hierdoor kan de OD NHN geen vaste mensen aannemen, omdat het géén structurele inkomsten betreft.

F. Governance

- De deelnemers, vooral de gemeenten, en OD NHN bevinden zich in een proces om tot betere inhoudelijke afstemming en programmering te komen. Relatiemanagement met wethouders, raden en ambtelijke opdrachtgevers en het gericht ophalen van gemeentelijke ambities en doelstellingen binnen de fysieke leefomgeving helpen daarin.
- Het managementteam is actief betrokken bij het verbeteren van de bedrijfsvoering. De eerste stappen zijn gezet op gebied van stroomlijnen van processen en verbeterde bestuurlijke rapportages, HR-beleid. Tegelijkertijd valt er volgens gesprekspartners te winnen aan duidelijkheid in taken en verantwoordelijkheidstoedeling, sturing op complexere projecten en besluitvaardigheid.
- Ambtelijk opdrachtgevers geven aan dat de bestuurlijke rapportages en begroting gebaat zijn bij meer uitleg, onderbouwing en duidelijke conclusies of aanbevelingen. Dat helpt hen om bestuurders te informeren en eventueel te overtuigen om deze rapportages ook inhoudelijk te bespreken.
- Tegelijkertijd moeten ambtelijk opdrachtgevers ook steviger hun positie claimen binnen hun gemeente als het belangen betreft van de OD NHN. OD NHN mag het ambtelijk opdrachtgeversplatform steviger bevragen op hun wensen en behoeften.

Vervolgstappen

Omgevingsdienst NL verwacht van de dienst de volgende vervolgstappen:

1. De directie agendeert het visitatierapport binnen een redelijke termijn in het DB/AB en publiceert het vervolgens op zijn website;
2. De directie stelt ter opvolging van de aanbevelingen een verbeterplan op met een uitwerking van verbeteracties en resultaatdoelen; het plan geeft aan met welke frequentie de voortgang wordt gerapporteerd in het DB/AB;
3. Het verbeterplan wordt vastgesteld door het DB/AB en vervolgens gedeeld met bureau ODNL.